



רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור חלקי בתנאים מאישור הסדר כובל

הסכם בין ראדא בע"מ ובין התעשייה האווירית לישראל בע"מ

1. פתח דבר

בפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), להסדר בין ראדא בע"מ (להלן: "ראדא"), ובין התעשייה האווירית בע"מ, באמצעות מפעל מלמ (להלן: "תע"א" ו"ההסדר" בהתאמה). עניינו של ההסדר הוא שיתוף פעולה לצורך פיתוח מערכת מאוחדת לתחקור קרבות אוויר המשלבת את מוצריהן של שתי החברות.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי שיתוף הפעולה ותניית אי התחרות בעקבותיו אין עיקרם בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי כבילות אלו נחוצות למימוש עיקר ההסכם. כמו כן נמצא כי שיתוף הפעולה ואי התחרות כאמור אינם פוגעים פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלו ראויות כבילות אלו, בתנאים להלן, לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

עם זאת, נמצאו בהסכם כבילות אחרות אשר אינן נחוצות למימוש עיקר ההסדר, ולפיכך איני מוצא מקום להעניק להן פטור, כפי שיפורט להלן.

2. הצדדים

ראדא היא חברה ציבורית ישראלית הרשומה למסחר בנסד"ק. בשוק הצבאי פעילה ראדא בתחום תחקור קרבות אוויר. במגזר האזרחי פעילה ראדא בתחום ציוד בדיקה למטוסי נוסעים ומערכות מוטסות אחרות.

תע"א היא חברה ממשלתית העוסקת בתחומים רבים ומגוונים, וביניהם גם בתחום מערכות תחקור קרבות אוויר.

3. ההסכם

על פי ההסכם ראדא ותע"א תשלבנה מוצרים הנמכרים על ידן לחיל האוויר, תוך יצירת מערכת משולבת, המספקת מידע רב ומגוון יותר מהמסופק כיום על ידי כל אחת מהן בנפרד. שילוב זה מהווה, על פי הנטען, ונתמך על ידי משרד הביטחון, משום פתרון כולל לחיל האוויר בתחום



רשות ההגבלים העסקיים

- 2 -

תחקור קרבות אוויר לחלק מוגדר מהמטוסים (להלן: "המערכת המשולבת"). על פי ההסכם שבפני תשמש ראדא כקבלן המשנה של מתחרתה - תע"א, באספקת המערכת המשולבת.

ההסכם כולל מספר כבילות:

1. **אי תחרות הדדית** – כל צד מתחייב שלא להתחרות בצד האחר בתחום אותו מספק האחרון לתוך המערכת המשולבת. בנוסף מתחייבת ראדא (בהיותה קבלן משנה לאספקת המערכת המשולבת) שלא להתחרות בתע"א באספקת המערכת המשולבת או במתן שירותים עבורה. תקופת אי התחרות נקבעה בהסכם למשך ארבע שנים מתום אספקת המערכת המשולבת, עם אפשרות של הצדדים להאריך תקופה זו.

2. **שיתוף פעולה בתחום מוגדר אחר** - הוסכם כי אם חיל האוויר יבקש לרכוש מערכות תחקור למטוסים מסוג מוגדר אחר (שאינם חלק מהמטוסים נשוא ההסכם) – תספק תע"א לראדא חלק מהמערכת.

3. **עדכון פעילות כללי** - התחייבות הצדדים להיפגש מדי שישה חודשים "לעדכון פעילויות השיווק בארץ ובעולם" ולבחון את האפשרות להרחבת שיתוף הפעולה ביניהם.

4. השפעת ההסכם על התחרות

ראדא ותע"א מתחרות בתחום מערכות תחקור קרבות אוויר – הן בתחום אספקת תחנות קרקעיות לצורך כך, והן בתחום אספקת מערכות מוטסות לאיסוף נתונים. ואולם, קיימות מתחרות נוספות בעולם בתחומים אלה, לרבות חברות ישראליות דוגמת סימטק, BVR, סימיגון ואלביט.

הלקוח היחיד בישראל למערכות אלו הוא משרד הביטחון (עבור חיל האוויר). בשל כך, וכן בהיותו המשרד הממשלתי שההסדר מצוי בתחום אחריותו (לצורך סעיף 14(ד) לחוק ההגבלים העסקיים), פניתי לקבלת עמדת משרד הביטחון בבקשת הפטור. משרד הביטחון מצא לנכון לתמוך בבקשת הפטור, תוך הבהרה כי שיתוף הפעולה אינו עלול להעמידו בפני ספק יחיד, שכן קיימים מתחרים נוספים בתחום זה.

משכך, מצאתי כי שיתוף הפעולה, כשלעצמו, ראוי לפטור. כמו כן, משנמצא, כי שיתוף הפעולה ראוי לפטור, הרי שאי תחרות מוגבלת בזמן ובהיקף במהלך שיתוף הפעולה וכן במהלך תקופה מוגבלת לאחר מכן, מקובלת היא לצורך יצירת יחסי שותפות אמיתיים.

עם זאת לא מצאתי הצדקה ליתר הכבילות בהסכם זה. התחייבות תע"א לשיתוף פעולה בתחום האחר, לגבי מטוסים שאינם חלק מהמטוסים למענם תיוצר המערכת המשולבת, מקטין, אם לא מסלק, את הסיכוי לתחרות בתחום זה. כבילה זו אינה קשורה לשיתוף הפעולה נשוא ההסכם ואין היא נחוצה למימוש ההסכם העיקרי.



רשות ההגבלים העסקיים

- 3 -

גם הכבילה במסגרתה מתחייבים הצדדים לעדכן אחד את השני בפעילויותיהם באופן כללי, אינה נחוצה לצורך מימוש ההסכם העיקרי. יצירת מסגרת למתחרים המחייבת אותם לעדכן זה את זה בפעילויותיהם מפחיתה את התמריצים לתחרות ומגדילה את הסיכויים לתיאום. כבילה זו אינה נחוצה למימוש שיתוף הפעולה נשוא ההסכם, שכן ממילא התחייבו הצדדים שלא להתחרות זה בזה במערכת המשולבת ובמרכיביה בישראל. על כן איני פוטר בזה את הכבילות הנזכרות בסעיפים 3.2 ו-3.3 לעיל.

5. סוף דבר

מן הנימוקים המפורטים לעיל, לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש לשיתוף הפעולה בפיתוח מערכת משולבת לתחקור קרבות אוויר כפי שהוגדר בהסכם, וכן לתניית אי התחרות בעקבותיה, ככל שזו מוגבלת לתחום נשוא שיתוף הפעולה, ולמשך הזמן שקבעו הצדדים בהסכם, ללא אופציה להארכה.

עם זאת, לא מצאתי לנכון לפטור את יתר הכבילות שנכללו בהסכם, כמפורט להלן.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרם

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ב' באב תשס"ג

31 ביולי 2003